

Naučme se od svatého Josefa tichosti

Papež František rozjímal nad jedním rysem v životě svatého Josefa, o kterém se zmiňují evangelia: „nezaznamenávají žádné jeho slovo, nýbrž postoj mlčení, naslouchání a jednání, který ukazuje na jeho hluboký vnitřní život“, řekl papež.

16.12.2021

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Pokračujeme v rozjímání o svatém Josefovi. Poté, co jsem přiblížil prostředí, ve kterém žil, jeho úlohu v dějinách spásy a ukázal jsem ho jako spravedlivého muže a Mariina snoubence, chtěl bych se dnes zabývat dalším významným rysem jeho postavy – jeho tichostí. Tak často dnes potřebujeme ticho. Ztišení je důležité. Vybavuje se mi verš z Knihy moudrosti, který se četl v souvislosti s Vánocemi a který říká: "Když noc byla v nejhlubším tichu, [...] tehdy tvé slovo sestoupilo na zem." (srov. *Mdr* 18,14a, 15a) Ve chvíli největšího ticha se zjevil Bůh. Je důležité přemýšlet o tichu v dnešní době, pro kterou jako by nemělo velkou hodnotu.

Evangelia nezaznamenávají žádná slova Josefa z Nazaretu, vůbec nic, nikdy nemluvil. Neznamená to, že by snad byl mlčenlivý. Nikoli, má to hlubší důvody. Josef svým mlčením potvrzuje to, co píše svatý Augustin:

"V míře, v jaké *v nás roste Slovo* - Slovo, které se stalo člověkem - *slov ubývá* " (srov. Promluva 288, *PL* 38, 1307). V míře, v jaké roste Ježíš - duchovní život - ubývá slov. (Ubývá trochu toho, co bychom nazvali "papouškováním"; neustálého brebentění jako papoušci.) Sám Jan Křtitel, který je "hlasem volajícím na poušti: 'Připravte cestu Pánu'" (*Mt* 3,1), říká v souvislosti s tímto Slovem: "On musí růst, já však se menšit" (*Jan* 3,30). To znamená, že On musí mluvit, a já musím být zticha, a Josef nás svou tichostí vybízí, abychom udělali místo pro přítomnost Slova, které se stalo tělem, pro Ježíše.

Josefovo ticho není němota; je to ticho plné naslouchání, *činorodé* ticho, ticho, z něhož vystupuje jeho velká niternost. "Slovo, které vyslovil Otec, a byl to jeho Syn," komentuje svatý Jan od Kříže, "slovo, které vždy promlouvá ve věčném tichu a v tichu musí být duší slyšeno" (srov. *Dichos*

de luz y amor, BAC, Madrid, 417, n. 99).

V této "škole" vyrůstal Ježíš, v nazaretském domě, kde mu byli každodenním příkladem Maria a Josef. A není divu, že On sám vyhledával místa ticha ve svých dnech (srov. *Mt* 14,23) a své učedníky vybízel, aby také oni prožili stejnou zkušenost: "Pojďte i vy někam na osamělé místo a trochu si odpočiňte" (*Mk* 6,31).

Jak krásné by bylo, kdyby se každému z nás po vzoru svatého Josefa podařilo obnovit tento *kontemplativní rozměr života, který otevírá právě ticho*. Všichni ovšem ze zkušenosti víme, že to není snadné. Ticho nás trochu děsí, protože po nás žádá, abychom vstoupili do sebe a setkali se s tou nejpravdivější částí nás samých. (A mnoho lidí se bojí ticha, musí neustále mluvit a mluvit, nebo poslouchat rádio, televizi..., ale

nemohou přijmout ticho, protože se bojí.) Filozof Pascal poznamenal, že "veškeré neštěstí lidí pochází z jediné věci: z toho, že neumějí přebývat v odpočinku v jedné místnosti" (Myšlenky, 139)

Drazí bratři a sestry, učme se od svatého Josefa pěstovat prostory ticha, v nichž se může objevit jiné Slovo, totiž Ježíš, Slovo Ducha svatého, který v nás přebývá a přináší Ježíše. Není snadné rozpoznat tento Hlas, který je často zaměňován s tisíci hlasy starostí, pokušení, tužeb a nadějí, které nás obývají; avšak bez tohoto cvičení, spočívajícího právě ve získání zběhlosti ve ztišení, *může onemocnět také naše řeč*. Bez cvičení se v tichosti naše řeč onemocní. Místo toho, aby nechávala vyzařovat pravdu, může se stát nebezpečnou zbraní. Naše slova se totiž mohou proměnit v pochlebování, vychloubání, lež, pomluvu a očerňování. Zkušenost

praví, jak to připomíná kniha Sirachovcova, že "jazyku padlo za oběť víc (lidí) než meči" (srov. 28,18). Ježíš to řekl jasně: Kdo mluví špatně o svém bratru nebo sestře, kdo pomlouvá svého bližního, je vrah (srov. *Mt* 5,21-22). Zabíjí jazykem. Nechce se nám tomu věřit, ale je to pravda. Zamysleme se trochu nad tím, kdy jsme zabíjeli jazykem, zastyděli bychom se! Ale velmi nám to prospěje, opravdu velmi.

Biblická moudrost praví, že "v moci jazyka je život i smrt; kdo ho rád používá, nají se jeho plodů" (*Př* 18,21). A apoštol Jakub ve svém listě rozvíjí toto pradávné téma o pozitivní a negativní moci slova na zářných příkladech, když píše: "Jestliže někdo nechýbuje v řeči, to už je člověk dokonalý, schopný držet na uzdě sebe celého. [...] jazyk je sice malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi. [...] Jím velebíme Pána a Otce, a jím zlořečíme lidem, stvořeným k

obrazu Božímu. Z jedněch a týchž úst vychází dobrořečení i zlořečení." (3,2-10).

Právě proto se musíme od Josefa učit pěstování ticha: tohoto prostoru vnitřního soustředění v našich dnech, v němž dáváme Duchu příležitost, aby nás obnovoval, utěšoval a napravoval. (Nejde o to, abychom upadli do němoty, vůbec ne, ale měli bychom si ticho pěstovat. Každý z nás se musí podívat do svého nitra: často děláme nějakou práci, a sotva ji dokončíme, už šátráme po mobilu, abychom udělali zase něco jiného, a tahle je to s námi pořád. A nepomáhá nám to, nutí nás to sklouzávat k povrchnosti. Hloubka srdce roste s tichem; tichem, které není němotou, jak jsem řekl, ale které nechává prostor pro moudrost, reflexi a Ducha svatého. Někdy se bojíme chvíli ticha, ale neměli bychom se bát! Ticho nám opravdu prospěje.) A užitek, jaký má pro naše

srdce, uzdraví také naše jazyky, naše slova a především naše rozhodnutí. Josef totiž *spojoval tichost s činem*. Nemluvil, ale konal, a tak nám ukázal to, co Ježíš jednou řekl svým učedníkům: "Ne každý, kdo mi říká: 'Pane, Pane!' vejde do nebeského království, ale ten, kdo plní vůli mého nebeského Otce" (*Mt 7,21*). Slova mají být plodná – vybavujeme si možná písničku "Parole, parole, parole..." (Slova, slova, slova...) a nic podstatného. Je zapotřebí ticha, správného slova – a někdy se radši trochu kousnout do jazyka - to je lepší než říkat hlouposti.

Na závěr se pomodleme:

Svatý Josefe, muži ticha,

ty, který v evangeliu neříkáš jediné slovo,

nauč nás postit se od marných slov,

objevit hodnotu slov, která budují,
povzbuzují, utěšují a podporují.

Buď nablízku těm, kdo trpí kvůli
slovům, jež zraňují,

jako jsou pomluvy a očerňování,

a pomáhej nám, abychom slova
vždycky spojovali se skutky. Amen.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
naucme-se-od-svateho-josefa-tichosti/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/naucme-se-od-svateho-josefa-tichosti/)
(06.08.2025)